

Hvilke bestemte handlinger må anses for at bestemme lovovertrædelsen løsgængeri og hvilke tiggeri?

Indenfor hvilke grænser og med hvilke midler bør man undertrykke handlinger af den natur?

Æmne 6 i sektion I på fængselskongressen i Paris 1895.

A. Løsgængeri.

Det er ikke tvivlsomt, at løsgængeriforbrydelsen foreligger, naar nogen strejfer omkring uden at være i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold, og han derhos (enten) ikke har arbejde (eller i al fald) ikke søger lovligt erhverv.

Dette er løsgængeriforbrydelsen i sin rene form, og den indeholder, som det vil ses, et positivt og to negative momenter.

Positivt udkræves, at vedkommende skal strejfe omkring. Den, som altså ikke kan siges at strejfe omkring, er ikke løsgænger, i al fald ikke af den her omhandlede art. Hvad der kræves til at strejfe omkring, vil altid bero på et skøn. Vedkommende må ikke have noget blivende sted og heller ikke noget fast mål, til hvilket han stræber hen; derhos må tiden for ophøret af hans gæen om være

ubestemt. Er nogen således på vandring til sit hjem, og følger han den lige og almindelige vej uden at gøre afstikere til nogen af siderne, vil han ikke kunne siges at strejfe omkring. Dette vilde heller ikke være tilfældet, selv om han går fra sted til sted og måske ovenikøbet lever af at betle, når han dog har en fast bolig, til hvilken han stadig og med korte mellemrum søger tilbage, og hvor han har tilhold, navnlig natteleje. Det vil heller ikke kunne kaldes omstrejfen, når nogen drager rundt til slægtninge eller andre, om hvem han havde skellig grund til at antage, at de vilde modtage ham og sørge for ham. Derimod bliver det omstrejfen, når det måtte stå ham klart, at han ikke vilde blive modtagen af de slægtninge eller andre, til hvem han søger hen.

De negative momenter foruden det nævnte positive ere

1. at han ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold, og
2. at han enten er arbejdsløs eller i al fald ikke søger lovligt erhverv.

Det må bero på et skøn i ethvert enkelt tilfælde, hvad der skal anses for nødvendige midler til en persons underhold, hvorved hensyn bliver at tage så vel til vedkommendes person som til de forskellige årstider og de forskellige egne, i hvilke han færdes. Den, der strejfer omkring og lever af, hvad han får ind ved at sælge de klæder, han fører med sig, bliver ikke løsgænger, så længe han har tilstrækkeligt mange tilbage, hvilket i mængde kan være meget forskelligt, da ét menneske trænger til flere klæder end et andet, og da årstiderne også kræve større eller mindre beklædning. Imidlertid må eftertrykket lægges på, hvad der efter omstændighederne er nødvendigt til vedkommendes underhold, og så længe han er i besiddelse heraf, vil løsgængeriforbrydelsen ikke foreligge af denne grund.

Vedkommende må derhos være arbejdsløs, o: han må ikke have ærligt og lovligt arbejde, og heller ikke søge sådant. Det arbejde, vedkommende har eller dog søger, må

være et arbejde, hvorved han på lovlig måde kan ernære sig, eller som dog giver ham udsigt til at kunne ernære sig. Et arbejde, som er og vedbliver at være ulønnet, må i her nævnte henseende sættes lige med intet arbejde, og det samme gælder, hvis det måtte stå vedkommende klart, at han ved sin iøvrigt lovlige virksomhed ikke under nogen omstændighed vilde kunne tjene tilstrækkeligt til sit underhold.

Det arbejde, som haves eller søges, må derhos være lovligt for at løsgængeriforbrydelsen skal være udelukket. Krybskytten, der drager fra sted til sted, fra skov til skov for at ernære sig ved ulovlig jagt, tyven, som ikke udfører sine tyverier på et sted, men drager landet rundt for at stjæle, plattenslageren, som hjemsøger den ene by efter den anden, ville falde ind under begrebet. Den, som driver landet rundt som bissekræmmer, eller som musicerer ved dørene, sælger viser, spår i kort eller deslige, vil være løsgænger, når de af ham foretagne handlinger ere forbudte i det pågældende lands love, men han vil være fri, når de ere tilladte, og han derhos havde skellig grund til at antage, at han ved sin handel, sin musiceren o. s. v. kunde erhverve tilstrækkeligt til sit underhold, hvorved det jo også er udelukket, at de pågældende handlinger ere rene skalleskjul. — En anden sag er det, at han, selv om han begrebsmæssig gør sig skyldig i løsgænger, dog måske ikke vil ifalde straf for denne forbrydelse, fordi den anden forbrydelse, i hvilken han befindes skyldig, forudsætter en omstrejfen uden tilstrækkeligt eller lovligt arbejde.

Løsgængeriforbrydelsen eller dog en forbrydelse, som ganske må sættes i klasse med den, vil også foreligge i andre tilfælde.

I ethvert velordnet samfund må det være politiets pligt at holde et vågent øje med sådanne personer, som ikke vides at have formue, fast næringsvej eller anden fast stilling eller iøvrigt at være i besiddelse af midler til deres underhold, og at affordre dem erklæring om, hvorledes de ernære sig. Går så svaret ud på, at vedkommende ikke

har formue, eller at han ikke har arbejde, hvorved han kan ernære sig, eller at han ikke forsørges af andre, må politiet være berettiget som forpligtet til under straffetrusel og iøvrigt under iagttagelse af de af lovgivningen foreskrevne regler at give ham tilhold om at søge lovligt erhverv og derefter at godtgøre for politiet at have fundet sådant. Men på den anden side må politiet være forpligtet til, hvis vedkommende efterkommer tilholdet, men hans søgen om arbejde viser sig forgæves, selv eller gennem en anden offentlig myndighed at anvise ham et arbejde, der er således beskaffet, at han under hensyn til hans hele legemlige eller åndelige tilstand kan udføre det og derved skaffe sig sit underhold. Denne politiets anvisning må han derefter være pligtig til at følge lige såvel som de andre anvisninger, der af politiet måtte blive givne ham, og som ere nødvendige for, at politiet kan kontrollere, at han ernærer sig ærligt og vel, medens han derimod ikke vil være pligtig at følge pålæg og anvisninger, som ikke ere nødvendige til dette formåls opnåelse og som følge heraf blotte og bare indskrænkninger i den enhver efter loven tilkommende personlige frihed.

Tilsidesætter vedkommende forsættelig de ham af politiet indenfor dets myndighedsområde givne pålæg, bliver han at betragte som løsgænger.

Hvorledes iøvrigt disse pålæg skulle lyde i deres enkeltheder, og hvor langt lovgivningen måtte anse det for nødvendigt at udstrække politiets myndighed, må bero på de givne forhold, på ethvert sted og til enhver tid*). Her skal der kun gøres opmærksom på, at de positive bestemmelser i de forskellige lovgivninger må affattes således, at de givne pålæg kunne tjene som en gavnlig advarsel imod løsgængerforbrydelsen og derved på virksom måde bidrage til at forhindre villien til at begå denne forbrydelse i at manifestere sig ved handlinger.

*) I Danmark er forholdet ordnet ved lov 3 marts 1860, § 2.

Løsgængeriforbrydelsen bør undertrykkes i det omfang, i hvilket den er beskrevet ovenfor. Hvad midlerne til dens undertrykkelse angår, skal følgende bemærkes:

I de allerfleste tilfælde er det håndværkssvende eller personer, som ikke have lært enten et håndværk eller noget andet arbejde til fuldkommenhed, som ville blive antrufne i løsgængeri. — En ung fyr, der måske er misfornøjet med sin lære, eller som lige har udlært og nu længes efter at komme ud i den vide verden, muligvis for at lære noget mere, men som oftest for at nyde sin frihed, begiver sig på vandring. Han træffer snart på slet selskab — det træffes overhovedet lettere end det gode —, ældre kammerater, som allerede længe have nydt denne »frihed«, ja, som måske allerede have været i konflikt med lovene en eller flere gange. De ere lystige fyre eller synes i al fald således i den unges øjne, de byde ham brændevin eller andre berusende drikke, som let friste ham, og så er han allerede på glidebanen. Kommer han på sin vandring til en by, er der ofte intet arbejde til ham eller kammeraten eller i al fald ikke til dem begge; han vil nødigt skille sig fra den, som han er kommen i lag med, og han driver videre, lærer endnu flere af samme slags kammerater at kende og bliver lidt efter lidt vænnet af med den orden og det regelbundne liv, som han måtte føre hos sin læremester, ikke fordi han just følte lyst dertil, men fordi han var bunden til det ved lærekontrakt eller på anden måde. Han får efterhånden smag for brændevin og bliver fordrukken, han vil hellere benytte sine få skillinger til berusende drikke end til mad, renlighed og klæder, han søger derfor ikke ordenligt natteleje, men tilbringer nætterne ude omkring i udhuse, i stakke, i skove; hans klædedragt bliver opslidt, han selv bliver befængt med utøj, og i denne tilstand bliver han så grebet af politiet og anklaget for løsgængeri.

Lige overfor mangan ung mand, som første gang gør sig skyldig i løsgængeri, vilde det sikkert være nok at an-

vende formaninger, gøre ham forestillinger og give ham en advarsel, hvis der i forbindelse hermed blev sørget for, at han derefter blev anbragt ved et arbejde, hvor han kunde være under tilsyn og vejledning, holdes borte fra slet selskab og lidt efter lidt lære at sætte pris på arbejdets velsignelse. Men, hvor dette ikke formenes at være nok, må der straffes og det alvorligt strax, da erfaring har lært, at ingen klasse af forbrydere tæller så mange recidivister som netop løsgængerne (og tiggernes).

Her i Danmark straffes ifølge lov 3 marts 1860 § 1 løsgængerer med fængsel på vand og brød, og hvor tvangsarbejdsanstalter ere indrettede — nu over hele landet —, kan i stedet for fængsel på vand og brød tvangsarbejde idømmes, således at 6 dages tvangsarbejde anses lige med 1 dages fængsel på vand og brød. Sidstnævnte straf kan imidlertid kun idømmes højst 30 dage, og som følge heraf vil tvangsarbejde kun kunne idømmes i indtil 180 dage.

Det behøver næppe nogen begrundelse, at fængsel på vand og brød er en dårlig straf for løsgængere, af hvilke de fleste ere mennesker af den oven for beskrevne art, og dog er denne straf den, som både efter lovens bestemmelser og den ved domstolene herskende praxis — i reglen anvendes tvangsarbejde først, når en person flere gange for løsgængerer er bleven idømt straf af fængsel på vand og brød, men så er det som oftest for silde! — almindeligvis anvendes her i landet; man bliver jo på den måde også hurtigst muligt af med forbryderen, og straffen er så meget billigere, hvorved den offentlige kasse skånes det mest mulige.

De andre heri landet kendte arter af fængselsstraf — simpelt fængsel, fængsel på sædvanlig fangekost og statsfængsel — ere udelukkede ved loven, og de egne sig heller ikke som straf for løsgængere, idet de ikke give, hvad løsgængere navnlig trænge til: opdragelse og vænnen til orden, renlighed og først og fremmest arbejde; thi ganske vist blive de fanger, som afsone fængselsstraffe, underkastede den i arresthusene gældende orden og renlighed, men der

påhviler dem ingen arbejdspligt, og om de end efter nogen tids fængsel — for at få tiden til at gå — i reglen ville bede om arbejde og få dette, så kan dog dette aldeles frivillige arbejde aldeles ikke stilles ved siden af det regelbundne, tvungne arbejde, og det vil som oftest aldeles ikke vænne dem til at arbejde. I regelen ere løsgængerne i første linie uordenlige og dovne, og den straf, som bør anvendes imod dem, må derfor foruden at være dem en virkelig lidelse med det afskrækkende moment, som altid følger med udsigten til en lidelse, tillige indeholde det opdragende moment, at deres uvillie mod orden og arbejde knækkes. Dette kan ske, når de hensættes til arbejde i en med dette formål for øje indrettet tvangsarbejdsanstalt. Straffen bør her, efter anstaltens bestyrelses skøn i ethvert enkelt tilfælde, udstås enten i celle eller i fællesskab; for de unge, første gang dømte ordenligvis altid i celle, for de andre måske begyndende med celle og endende med arbejde i fællesskab, som altid må foregå i tavshed og under streng opsig. Udenfor arbejdstiden bør fangen altid holdes i celle og afsondret fra sine medfanger, da det er en kendsgerning, at mange bekendtskaber, som senere have ledet i yderligere fordærv, ere sluttede i tvangsarbejdsanstalter. Fangen bør ikke have fri rådighed over sin overarbejdsfortjeneste, end ikke efter sin løsladelse*); meget ofte

*) Forf. af disse linier har i afvigte efterår i løbet af en uge haft to eksempler på, at unge løsgængere, der bleve anholdte her for løsgængeri få dage efter, at de andetsteds havde udstået vand og brød straf for den samme forbrydelse, og her dømte til tvangsarbejde hver i 60 dage, efter udståelsen af denne straf og efter at være hjemsendte, efter få dages forløb atter anholdtes for igen at tiltales for løsgængeri; i begge tilfælde havde de ved deres hjemkomst foregivet for fattigbestyrelsen, at de godt kunde sørge for sig selv, når blot de fik et par kroner i rejsepenge, og fattigbestyrelsen havde strax givet dem disse penge uden at undersøge rigtigheden af deres foregivende, men glad over at blive dem kvit så hurtigt og for så billig en penge. Et ministerielt forbud imod den måde at forsørge fattige på, ja, endnu skrappere forholdsregler, vilde sikkert være på deres plads.

vil besiddelsen af en forholdsvis stor sum virke alt for fristende, så at den forleder besidderen til svir og drik og afholder ham fra at arbejde. Han bør underkastes religiøs påvirkning og undervises, og hvis han ikke har lært noget enkelt arbejde grundigt, bør han oplæres til et sådant, især hvis han viser speciel lyst eller specielle anlæg for et eller andet bestemt arbejde. Derfor bør den tid, i hvilken loven tillader idømmelse af tvangsarbejdsstraf, være meget rundelig, og navnlig er 180 dage som maximum absolut forkastelig*). På den anden side vil der, hvis tvangsarbejde idømmes for længere tid, ofte blive god anvendelse for den betingede benådning.

Enhver politimand og forhørsdommer ved, at, når efteråret kommer, og når vejret bliver råt og koldt, så at det er ubehageligt at ligge ude, kommer også løsgængernes store skare, der foretrækker at tilbringe den kolde og uhyggelige vintertid i arresthuset eller tvangsarbejdsanstalten fremfor at blive indlagt på deres hjemsteds fattiggård, og enhver dommer vil kunne påvise eksempler på, at løsgængere endog ved appel af domme, med hvilke de i og for sig vare vel tilfredse, have søgt at få vintertiden til at gå; de sidde jo lunt og godt i arresthuset, så længe indtil appelinstantens dom er falden, og derefter tære de deres vand og brød eller gå til tvangsarbejdsanstalten, hvor de finde selskab og forholdsvis lidet anstrængende arbejde i vintrens korte dage, for så, når forårstiden kommer, atter at kunne drage ud under guds frie himmel og begynde det gamle liv forfra.

Dette sidste må også forhindres, og derfor må løsgængerens, når han har udstået sin straf og er bleven af-

*) Her bør det bemærkes, at straffen efter den tidligere danske lovgivning (frdr. 21 aug. 1829) var adskilligt strengere end efter loven af 1860: for første gang begået løsgængeri fængsel på vand og brød indtil 30 dage, for anden gang forbedringshusarbejde indtil 1 år, for tredje gang forbedringshusarbejde indtil 2 år og således dobbelt op, for hver gang, samme person påny dømtes for løsgængeri.

leveret til sin forsørgelseskommune, ikke, således som det nu almindeligvis sker, dimitteres med nogle rejsepenge i lommen, men fattigvæsenet på hans hjemsted skal, hvis han ikke selv allerede har skaffet sig ordenligt og fast arbejde på et sted, hvor der kan føres et indgående tilsyn med ham, være forpligtet til at anvise ham arbejde, passende til hans legemlige og åndelige evner, og han skal en rum tid efter straffens udståelse stå under speciel opsig, indtil der kan have grundet håb om, at han er bleven vænnet til orden og selv føler lyst og trang til at ernære sig ved ærligt arbejde.

Der er næppe tvivl om, at mangen forbryder, der som ung kom i slet selskab og blev løsgænger, vilde være bleven reddet for samfundet, hvis han istedetfor nogle få dages eller dog en ganske kort tids fængsel enten slet ikke var bleven straffet eller var bleven idømt straf i længere tid i en rationelt indrettet tvangsarbejdsanstalt, og hvis han så efter straffens udståelse i stedet for strax at få lov til at rejse af igen for selv at søge sig arbejde, var bleven taget under forsørg, enten som ovenfor udviklet eller på anden lige så fyldestgørende måde.

B. Tiggeri.

I et velordnet samfund påhviler der enhver, som er i stand til det, den pligt selv at forsørge sig og dem, hvis forsørgelse påhviler ham, og hertil vil der så i reglen i loven være føjet en bestemmelse om, at den, som ikke er i stand til at opfylde denne pligt, og som ikke af særlige grunde er berettiget til at kræve forsørgelse af andre, skal om sit underhold henvende sig til det offentlige, der på sin side har en pligt til at forsørge sådanne personer, kfr. for Danmark: Danmarks riges grundlov af 5 juni 1849 § 89 og lov om det offentlige fattigvæsen af 9 april 1891 § 1.

Tiggeriforbrydelsen vil derfor foreligge, når nogen, som enten ikke kan eller ikke vil forsørge sig selv og dem, hvis forsørgelse lovligt påhviler ham, i stedet for at henvende

sig til det offentlige eller den, som muligvis måtte have en særlig pligt til at forsørge ham, anmoder en eller flere af sine medborgere om hjælp til sit underhold, og denne hjælp kan så bestå i såvel rede penge som klæder, linned, fødevarer, brændsel eller andet, når blot dette ydes som gave — altså ikke som lån eller leje eller som sikkerhed eller som vederlag for en modpræstation —, og det derhos er skikket til at benyttes til vedkommendes underhold (almisse). Når denne egenskab mangler, bliver det ikke tiggeri; således vil en anmodning om en æresbevisning ikke være tiggeri. Ofte sker det, at der bedes om noget til lån, eller at der tilbydes noget som en modpræstation. Det må så i de enkelte konkrete tilfælde undersøges, om der foreligger en gave eller ikke, og viser det sig så, at der på grund af tilbudet eller løftet om en virkelig modpræstation foreligger noget andet end en anmodning om en gave, er tiggeriforbrydelsen udelukket. Den, som for de vejfarende åbner en låge, som alle og enhver kan lukke op, må formodes at være tigger, når han modtager, hvad man byder ham; men er lågen med rette aflåst, og han, efter at have åbnet den for den vejfarende med en ham betroet nøgle, modtager noget af denne, foreligger der ikke heri noget tiggeri — han har nemlig ydet en modpræstation, som ordenligvis bør honoreres.

Omvendt foreligger tiggeriforbrydelsen ikke i ethvert tilfælde, hvor der er bedt om hjælp af den nævnte art. Til forbrydelsen må der nemlig udfordres dolus, og hvor den mangler, er forbrydelsen udelukket. Således foreligger der ikke tiggeri i det tilfælde, at en vejfarende, der er ved at vansmægte, henvender sig i en gård eller et hus for at få mad eller drikke til fortæring strax, forudsat at vedkommende ikke allerede, da han begav sig på vandring, måtte forudse, at han vilde blive trængende til mad eller drikke, inden han nåede målet for sin vandring; i så fald burde nemlig han selv have foretaget det fornødne for at forhindre, at han skulde blive nødsaget til at bede andre derom.

En error juris derimod udelukker ikke forbrydelsen. Det er således temmelig almindeligt, at fattigfolk på landet i fåreklippingstiden gå omkring i det sogn, hvor de bo, og bede om uld, i påsketiden om æg, i fastelavnstiden om boller o. desl. I disse tilfælde foreligger forbrydelsen, om end vedkommende har svævet i den vildfarelse, at hans anmodning ikke var i strid med loven. En anden ting er det, at en sådan virkelig error vil medføre en meget mild bedømmelse af vedkommendes handling.

Forbrydelsen forudsætter en personlig henvendelse om gaven. Denne henvendelse kan foregå på mange måder, mundtlig eller skriftlig, ved miner eller gebærder, ja, undertiden vil vedkommendes blotte tilstedeværelse kunne være nok. Når således en fattigt påklædt kone måske med et spædt barn på armen, en invalid eller en krøbling eller i det hele taget en person, hvis ydre habitus angiver ham som trængende, opstiller sig på befærdede steder, hvor han iøvrigt ikke kan oplyse at have noget lovligt ærinde, og han så modtager, hvad forbigående giver ham, også uden nogen direkte henvendelse fra hans side, vil der foreligge tiggeri, idet han måtte være sig bevidst, at hans blotte tilstedeværelse på det pågældende sted og i den pågældende forfatning må opfattes som en bøn om almisse. På samme måde vil sang og spil på offentlige gader og veje efter omstændighederne kunne blive tiggeri. — Derimod udkræves der ikke, for at forbrydelsen skal foreligge, at henvendelsen om almisse skal være ledsaget af falske foregivender. Sådanne ville imidlertid være at tage i betragtning ved bedømmelsen af forbrydelsens størrelse, og de ville efter omstændighederne kunne bevirke, at der foruden tiggeri tillige foreligger en anden forbrydelse som bedrageri eller falsk. Den, der således betler under fremvisning af attester, i hvilke kun hans eget navn eller andre for forholdet uvæsenlige momenter ere urigtigt opgivne, gør sig kun skyldig i tiggeri; den derimod, som producerer falske bevidnelser, ved hvilke andre bestemmes eller skulle bestemmes

til at give almisser, gør sig tillige skyldig i falsk eller bedrageri.

I de fleste tilfælde vil den, til hvem henvendelsen sker, være en den bedende ubekendt eller dog uvedkommende person. Tiggeri kan dog også foreligge, hvor henvendelsen sker til tiggeren bekendte personer (se det foran nævnte tilfælde om indsamling af uld el. desl. inden for en vis begrænset kreds). Det, som det kommer an på, er, at den person, til hvem henvendelsen sker, ikke har nogen som helst, end ikke en moralsk, forpligtelse eller dog anledning til at bidrage til at forsørge tiggeren, samt at dette er tiggeren bevidst. Henvendelse til slægtninge eller venner, embedsbrødre eller nære bekendte må derfor udelukke tiggeri, når nemlig vedkommende havde grund til at antage, at der i det mellem dem bestående forhold ligger en opfordring eller anledning til at hjælpe, om denne så end er aldrig så lille. Derfor må den i lande, hvor der er eller var laug, brugelige »geschenek« til svende af lauget udelukke tiggeriforbrydelse, hvor det ikke — som her i Danmark — er udtrykkeligt forbudt at modtage »geschenek«. Ligeledes vil den også overalt tilstedeværende skik, at personer, som i årets løb have udført regelmæssigt tilbagevendende arbejder for andre, henvende sig til disse med ønsket om et glædeligt nytår og i den hensigt at få en nytårsgave, udelukke tiggeriforbrydelsen, medens denne vil foreligge, når de samme personer i samme hensigt fremføre det samme ønske for folk, for hvem de ikke have udført sådant arbejde i årets løb.

Når forbrydelsen ikke foreligger i de mange, meget almindelige tilfælde, hvor fattige til forud bestemte tider — en gang om ugen eller desl. — indfinde sig hos bedrestillede familier for at spise eller hente mad eller andet, er grunden den, at slige forud tilsagte gaver ikke kunne betragtes som almisser.

Forbrydelsen er fuldbrydet, såsnart bønnen er fremsat, uden hensyn til, om den har haft den af tiggeren ønskede virkning. Dette ligger i, at den, som ikke kan eller ikke

vil forsørge sig eller sine, har en pligt til at henvende sig på et bestemt sted om hjælp, og det er overtrædelse af denne pligt, som konstaterer forbrydelsen.

Tiggeri vil være at undertrykke, når forbrydelsen efter det udviklede må siges at foreligge, men midlerne til dens undertrykkelse må være meget forskellige, da bevæggrunden til forbrydelsen kan variere betydeligt. Der må derfor navnlig skelnes mellem dem, som have tigget, fordi de, uagtet de have en ærlig villie, dog ikke kunne ernære sig ved deres arbejde, og dem, som vel kunne, men ikke ville arbejde.

De, som høre til den førstnævnte klasse, ere mennesker, som på grund af alder, svagelighed, sygdom, arbejdsløshed eller andre dem utilregnelige årsager ikke kunne arbejde, eller som dog, selv om de arbejde, ikke kunne fortjene tilstrækkeligt til underhold for sig selv, og dem, hvis forsørgelse påhviler dem. De have ganske vist den pligt at henvende sig til det offentlige og søge hjælp og arbejdsanvisning hos dette, og det er dem ikke tilladt at tigge; men det er jo dog forståeligt, ja ofte næsten undskyldeligt, når et menneske, som har slidt ærligt for at ernære sig selv, som måske i årevis har stridt en hård og anstrængende, men håbløs kamp med sygdom, fattigdom og nød, som har gjort alt, hvad det formår, for ikke at falde det offentlige til byrde, når tidspunktet er kommet, da det må opgive denne kamp, søger så længe som muligt at holde sig fri for det offentlige fattigvæsen, hvorved det jo tillige bevarer sine politiske og måske også andre rettigheder, og derfor, når det ikke øjner anden udvej, griber til det middel at tigge. Lige overfor sådanne mennesker må loven stille sig mildt, navnlig når de tigge for første gang. De trænge nemlig mere til medlidenhed og hjælp end til straf, og loven må derfor tillade dommeren at afgøre sagen ved formaninger eller en advarsel, og den må i ethvert tilfælde ikke bruge hårdere straffemidler end simpelt fængsel. — Det samme gælder dem, som have tigget på grund af en error juris.

Efter endt sag eller efter udstået straf må det offentlige derhos ikke slippe vedkommende af hænderne, men det må give dem anvisning på midler til underhold på hæderlig vis, og først når dette ikke frugter, og når anvisningen ikke følges, men tiggeriet gentages, må der anvendes hårdere straffe. Det forudsættes derhos, at det arbejde, som det offentlige har anvist, passer til individets legemlige og åndelige kræfter; thi hvad skal den gøre, som har henvendt sig til det offentlige, og som af dette har fået anvist et arbejde, som han på grund af sin legemlige og åndelige tilstand ikke kan udføre, og som ikke er blevet forandret, uagtet det offentlige er blevet gjort opmærksom på misforholdet? Og sådanne tilfælde kunne på grund af vankundighed hos vedkommende fattigbestyrelse komme til at foreligge. Her må dommeren være berettiget til at frifinde, når vedkommende træffes i tiggeri, og det må pålægges fattigbestyrelsen at fremskaffe andet og passende arbejde.

Anderledes stiller forholdet sig ligeoverfor dem, der tigge, fordi de ikke vil arbejde, om der end er god grund til også at behandle dem meget forskelligt.

Mod den unge forbryder af denne art, som findes første — efter omstændighederne måske også imod den, som findes anden gang skyldig i tiggeri, og som muligvis uforvarende er kommen i slet selskab, vil det i mange tilfælde være nok at bruge en advarsel eller en kort tids straf af simpelt fængsel, under hvilken man derhos må søge at bringe ham til at indse, hvorfor han har overtrådt sine pligter imod samfundet, og hvilke følger en fortsættelse af hans begyndte tiggerliv kan føre med sig. Om ham gælder, hvad der er udviklet s. 71 om tilsyn med unge løsgængere og deres vejledning efter endt sag eller udstået straf.

Også denne forbryder er vidt forskellig fra de professionelle tiggere, dem, som absolut foretrække lediggang for arbejde, så at de ikke foretage sig lovligt arbejde, når de ikke ligefrem tvinges til det, og så måske ere rige mennesker, men skjule deres rigdom under armodens maske for på

denne magelige måde at kunne leve på deres medborgeres bekostning. Lige overfor dem vilde hårde straffe være på deres rette plads, og alt, hvad ovenfor er anført om straffen for løsgængeri, gælder også om denne klasse af tiggere. Dertil kommer, at de ofte ved falske foregivender — opdigtede ulykker og sygdomme, foregivne legemsfejl og andet sådant — søge at besnære deres medborgere på en sådan måde, som meget nærmer deres tiggeri til bedrageri. Den slags adfærd bør virke som et skærpende moment, og straffen for tiggeri bør kunne stige lige så højt som for løsgængeri*), ikke mindst fordi tiggeren ofte tillige er løsgænger, uden at dette imod hans benægtelse kan bevises.

Tiggeren bør derhos ligeså lidt som andre forbrydere nyde noget materielt udbytte af sin forbrydelse, og til den straf, som han findes at have forskyldt, må i alle tilfælde føjes en konfiskation af det udbytte, som forbrydelsen har indbragt ham, hvad enten konfiskationen sker til fordel for den private, som har lidt under forbrydelsen, eller til fordel for det offentlige i de tilfælde, hvor der ikke kan påvises nogen privat person, som har berettiget krav på det sammen-tiggede.

Odder i februar 1895.

Charles Nanke.

*) Her i Danmark er straffen for tiggeri ifølge lov 3 marts 1860 § 3 simpelt fængsel fra 2 dage indtil 8 uger eller fængsel på vand og brød indtil 15 dage eller tvangsarbejde indtil 90 dage. Der er ingen tvivl om, at maximum for alle 3 strafarter er meget for lavt, og at anvendelsen af fængsel på vand og brød overhovedet ikke bør anvendes som straf for tiggeri.